

Obsah

Kurtoazní mystika Markéty Porete (Martin Žemla) / 11

Úvod / 13

Bekyně a ženské náboženské hnutí

ve 12. a 13. století / 15

Bekyně Markéta Porete / 27

Jazyk a žánr / 33

Zrcadlo a kurtoazie / 43

Teologické vlivy / 50

Mistr Eckhart / 73

Zrcadlo prostých duší a unio mystica / 85

Druhý život Zrcadla prostých duší / 100

Poznámka překladatele / 106

Zrcadlo prostých duší (Markéta Porete) / 109

1. Prolog / 115

2. O díle Lásky a proč dala učinit tuto knihu / 116

3. Zde Láska hovoří o přikázáních Církve svaté / 116

4. O vznešené ctnosti Milosrdné lásky, a kterak ta neposlouchá nic než Lásku / 117

5. O životě, který se nazývá pokojem Milosrdné lásky ve znicotněném životě / 117

6. Kterak duše milující Boha a žijící v pokoji milosrdné lásky dává výhost Ctnostem / 119

7. Kterak je tato Duše vznešená a jak to, že ničeho nedbá / 119

8. Kterak Rozumnost žasne nad tím, že tato duše opustila ctnosti, a jak je Lásky vychvaluje / 120

9. Kterak tyto Duše nemají žádnou vůli / 121

10. Kterak Lásky na žádost Rozumnosti jmenuje tuto duši dvanácti jmény kvůli těm, kdo žijí činným životem / 122

11. Kterak na žádost Rozumnosti dává Lásky tuto Duši poznat těm, kdo žijí životem rozjímavým, jmenujíc přitom devět bodů, které již prve zmínila / 123

12. Pravý smysl toho, co tato kniha na tolika místech říká, totiž že Znicotněná Duše nemá žádnou vůli / 127

13. Kterak je Rozumnost spokojena s tím, co bylo svrchu řečeno lidem rozjímavým a činným, avšak požaduje, aby to bylo řečeno ještě i obyčejným lidem / 129
14. Kterak tato Duše má poznání Boha skrze víru / 130
15. Zde duše mluví o Nejsvětější Svátosti oltářní / 131
16. Zde Láska odpovídá [Rozumnosti] v té věci, že řekla, že Duše ví všechno a neví nic / 132
17. Zde Láska dává Rozumnosti odpověď na to, že prý tyto Duše dávají přirozenosti, čeho si žádá / 133
18. Kterak tato stvoření nedovedou již mluvit o Bohu / 134
19. Kterak Víra, Naděje a Láska požadují od Lásky poznání takovýchto Duší / 135
20. Láska odpovídá Rozumnosti, která tvrdila, že tyto Duše nezná nikdo kromě Boha / 136
21. Láska odpovídá na námitku Rozumnosti, že prý tato kniha říká, že takovéto Duše dávají výhost Ctnostem / 137
22. Kterak tuto Duši doprovází orel a jak dává výhost Přirozenosti / 138
23. Kterak tato Duše má dvě mohutnosti a kterak je opilá tím, čím se nikdy nenapájí / 138
24. Kdy jsou tyto Duše v pravé svobodě Ryzí Lásky / 139
25. Rozumnost se ptá Lásky, zda v sobě takové Duše necítí žádnou radost / 140
26. Kterak tato Duše nic nemiluje, leda kvůli Boží lásce / 141
27. Kterak rozjímání Ryzí Lásky má jen jediný cíl / 141
28. Kterak tato Duše pluje v moři radosti / 142
29. Rozumnost se táže Lásky, kdy se tato Duše ocitne v ryzí svobodě Lásky / 142
30. Kterak Rozumnost říká Lásce, že může tuto Duši nasytit tím, že o Bohu řekne vše, co jen je s to o něm vypovědět a říct / 143
31. Kterak Láska upokojuje Duši, jež svému ženichovi dala všechno, co měla / 144
32. Kterak Láska činí, že tyto Duše zůstávají při smyslech / 145
33. Duše trne úžasem, když pomyslí na dary Boží dobroty / 147
34. Kterak Duše praví, že sama ze sebe nic nezmůže / 147
35. Kterak tato Duše oponuje Rozumnosti a praví, že je Bohem milována odjakživa bez jakéhokoli počátku / 148
36. Kterak je Láska svobodná a nepodrobená Rozumnosti / 149
37. Duše říká, že v ráji budou k její veliké slávě poznány její hříchy / 150
38. Kterak Duše poznává šlechtnost Lásky, poznává-li dokonale svou chudobu / 151
39. Kterak Rozumnost touží sloužit této Duši a náležet jí / 151
40. Kterak Láska tuto Duši nazývá nanejvýš moudrou a proč / 152

41. Kterak se tato Duše netrápí hříchem, ani nechová naději v to dobré, co kdy učinila / 153
42. Kterak Duch svatý poučuje o tom, co tato Duše ví, chce a má / 154
43. Kterak se tyto Duše nazývají svatou Církví a co o nich může svatá Církev říct / 154
44. Jakým způsobem žije Duše, jež samou láskou churaví, a kde se nachází Duše, která láskou zemřela? / 156
45. Kterak ti, kdo pozbyli vůle, žijí ve svobodě milosrdné lásky / 157
46. Kterak Duše má poznání onoho „více“, když je přesvědčena, že to, co z Boha poznává, je v porovnání s tímto „více“ pouhé nic / 158
47. Kterak Láska dospěla k poznání své nicoty / 158
48. Kterak není svobodná ta Duše, která touží po tom, aby se v ní ke slávě Boží uskutečňovala Boží vůle / 159
49. Kterak je vznešená tato Duše, jež nemá žádnou vůli / 160
50. Kterak je tato Duše vtištěna do Boha, tak jako je do vosku otištěna pečeť / 160
51. Kterak se tato Duše podobá Božství / 161
52. Kterak Láska chválí tuto Duši a kterak ta přebývá v hojnosti a přemíře božské lásky / 162
53. Kterak Rozumnost požaduje vysvětlení výše řečeného / 163
54. Rozumnost se dotazuje, kolikerou smrtí musí Duše zemřít, aby pochopila tuto knihu / 163
55. Kterak Duše odpovídá na otázky Rozumnosti / 164
56. Kterak Ctnosti žalují na Lásku, která jim prokazuje tak malou úctu / 165
57. O lidech bloudících a že jsou to otroci a kupčící / 165
58. Kterak na pátém stupni jsou Znicotněné Duše se svým přítelem / 167
59. Čím žila tato Duše, a kdy a jak bývá bez sebe / 168
60. Kterak je třeba zemřít trojí smrtí, aby člověk dospěl ke svobodnému, znicotněnému životu / 169
61. Zde Láska hovoří o sedmi stavech Duše / 170
62. O těch, kteří zemřeli smrtelnému hříchu a narodili se v životě milosti / 171
63. Kterak Duše nazývá sprostými ty, jimž stačí být spaseni / 172
64. Zde hovoří o těch Duších, které zemřely životu ducha / 172
65. Zde hovoří o těch, jež usedly na vysoké hoře, nade všemi větry / 173
66. Kterak se Duše raduje z toho, že dala výhost Rozumnosti a druhým Ctnostem / 173
67. Zde mluví o zemi, v níž přebývá tato Duše, a o Trojici / 174
68. Kterak je tato Duše božským působením spojena s Trojicí a proč nazývá osly ty, kdo žijí podle rad Rozumnosti / 174
69. Duše zde praví, že konání Ctností není než starost a lopota / 175
70. Kterak tato Duše je tím, čím je, z Boží milosti / 176

71. Kterak tato Duše nečiní už žádné skutky ani pro Boha, ani pro sebe, ani pro své bližní / 177
72. Zde Duše mluví o tom, jaká vzdálenost dělí zemi ztracených a bloudících od země svobodných, jakož i o tom, proč má tato Duše vůli / 177
73. Kterak je třeba, aby duch zemřel, má-li ztratit svou vůli / 179
74. Proč Láska nazývá tyto Duše oním nepatrným jménem „duše“ / 180
75. Kterak Osvícená Duše dává porozumět výše uvedeným věcem na příkladě proměnění Ježíše Krista / 180
76. Zde se na příkladě Magdaleny a svatých ukazuje, že tato Duše necítí hanbu za své hříchy / 181
77. Zde se Duše táže, zdali Bůh darům své dobrotivosti určil nějakou hranici a mez / 182
78. Kterak ti, kdo neuposlechli učení o dokonalosti, zůstávají až do smrti obtíženi sami sebou / 183
79. Kterak Svobodná Duše radí, abychom se nikdy nestavěli proti požadavkům dobrého ducha / 185
80. Kterak Láska zpívá a přizvukuje / 186
81. Kterak se tato Duše nestará ani o sebe, ani o svého bližního, ani o samotného Boha / 187
82. Kterak tato Duše je ze čtyř stran svobodná / 188
83. Kterak tato Duše nese jméno podle proměny, při níž ji proměnila Láska / 189
84. Kterak se ze čtyř stran svobodná Duše pozvedá ke svrchované vládě a svobodně žije božským životem / 190
85. Kterak je tato Duše svobodná, svobodnější a nejsvobodnější / 191
86. Kterak je Rozumnost udivena tím, co tato Duše pronesla / 191
87. Kterak je tato Duše paní Ctností a dcerou Božství / 193
88. Kterak se Láska ptá, nač by se ptala Rozumnost, kdyby byla naživu, totiž kdo je matkou Rozumnosti a jiných Ctností / 194
89. Kterak tato Duše ve svobodné vznešenosti vše odevzdala / 195
90. Kterak lze dojít k dokonalosti konáním opaku toho, co chce vlastní vůle / 196
91. Kterak vůle těchto Duší je vůlí Lásky a proč / 197
92. Kterak se Duše oprostuje od Boha, od sebe samé i od svého bližního / 198
93. Zde Duše hovoří o pokoji božského života / 198
94. O jazyce božského života / 199
95. Jak daleko je země bloudících od země znicotněných / 200
96. Zde Duše hovoří k Trojici / 200
97. Kterak ráj není nic jiného než nazírání Boha / 201
98. Rozumnost se táže, co dělají ti, kdo stanuli v bytí nad svými myšlenkami / 202

99. Kterak lidé, kteří jsou v tomto bytí, mají svrchovanou vládu nad všemi věcmi / 203
100. Jak veliký je rozdíl mezi jednotlivými anděly / 203
101. Kterak tato Duše nechce nic konat a nic jí nechybí, stejně jako jejímu příteli / 203
102. Zde Chápání Znicotněné Duše ukazuje bídu toho, vítězí-li špatnost nad dobrotou / 205
103. Zde Duše ukazuje, co znamená, že spravedlivý sedmkrát denně padne / 206
104. Zde Duše hovoří o tom, jak jí Bůh daroval její svobodnou vůli / 206
105. Co znamená, že spravedlivý sedmkrát denně padne / 207
106. Kterak Duše podává shrnutí toho, co žádá / 208
107. Zde se počínají prosby Duše / 209
108. Pěkná úvaha, jak se vystříhat hříchu / 209
109. Kterak Duše žasne nad tím, že za svá provinění nemůže přinést dostatečné zadostiučinění / 210
110. Že oním uměním ve stvoření je subtilní schopnost, která se nachází v substanci Duše / 212
111. Rozdíl mezi pomazáním pokoje a válkou, jež přináší výčitky a hryzení svědomí / 213
112. O věčné dobrotě, která je věčná Láska / 214
113. Že rozjímání nad utrpením Ježíše Krista nám přináší vítězství nad námi samotnými / 214
114. Zdalipak může lidský tvor zůstat při životě, a přitom být bez něj / 214
115. Zde Duše hovoří o věčné substanci a o tom, jak Láska rodí v Duši Trojici / 215
116. Kterak se Duše raduje z těžkostí svých bližních / 215
117. Kterak tato Duše ukazuje, že je příkladem spásy pro všechna stvoření / 216
118. O sedmi stavech čili, jinak řečeno, o sedmerém bytí zbožné Duše / 218
119. Kterak se Duše, jež dala sepsat tuto knihu, omlouvá za to, že ji učinila tak zdlouhavou a mnohomluvnou, když přece Duším, jež přebývají v nicotě a z lásky upadly do tohoto bytí, se zdá malá a stručná / 223
120. Kterak Pravda chválí tyto Duše / 224
121. Svatá Církev chválí tuto Duši / 225
122. Zde Duše počíná svou píseň / 226
123. Úvaha první, o apoštolech / 230
124. Úvaha druhá, o Magdaleně
125. Úvaha třetí, o svatém Janu Křtiteli / 233
126. Úvaha čtvrtá, o Panně Marii / 234
127. Úvaha pátá, kterak je v Osobě Syna božská přirozenost spojena s přirozeností lidskou / 235

128. Úvaha šestá, kterak člověčenství Syna Božího bylo pro nás umučeno / 236
129. Úvaha sedmá, o serafech a jak jsou sjednoceni s Boží vůlí / 236
130. Zde Duše promlouvá o třech pěkných zkoumáních a úvahách a o tom, že Boží moc, moudrost a dobrotu nepoznává jinak než tak, že poznává svou slabost, pošetilost a špatnost / 237
131. Zde Duše praví, že nechce nic než Boží vůli / 238
132. Kterak Spravedlnost, Milosrdenství a Láska vcházejí do Duše, když opustila své dětství / 241
133. Zde Duše praví, že výše zmíněné úvahy jsou pro ty, kdo bloudí, a ukazuje, kdo jsou tito bloudící, a také, jak tyto úvahy vycházejí z života ducha / 243
134. Kterak je Duše v dokonalém bytí, když si svatá Církev nemůže brát její život za příklad / 244
135. [Kterak se klamou ti, jimž stačí udržovat se v náklonnosti k životu z ducha] / 244
136. [Kterak je Znicotněné Duši zapovězeno veškeré konání] / 245
137. [Kterak je tato Duše povolána ke svému náboženství a jak bedlivě dodržovala jeho pravidla] / 246
138. Kterak se Duše navrácí do svého prvotního bytí / 246
139. Kterak je přirozenost v mnoha bodech subtilní / 247
140. Dobrozdání / 249

Poznámky / 251

Mystika z domku se zahrádkou. Z kulturních dějin bekyňství (*doslov Martina C. Putny*) / 303

Mystický text a jeho kulturní kontext / 305

Ta druhá střední Evropa na Rýně / 307

Zlatý a stříbrný věk bekyní / 310

Bekyně znovuzrozené v moderní imaginaci / 315

Primární prameny / 323

Literatura / 326

Summary / 333